

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลยเขต 3

The Relationship between Instruction Leadership of School Administrators and the Learning Organization of School under the Loei Primary Educational Service Area Office 3

ปริยาพร โพธิ์ศรี, จรุณ บุญธรรม

หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยปทุมธานี

Preeyaporn Phosri, Charoon Boontham

Master of Education Degree Program Field of Study: Educational Administration Pathum Thani University

Corresponding Author E-mail : preeyaporn02536@gmail.com charoon.b@ptu.ac.th

(Received : June 5, 2024; Edit : June 18, 2024; accepted : June 19, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน 2) ระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 จำนวน 248 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 มีความสัมพันธ์กันทางบวก

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำทางวิชาการ,การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

Abstract

The purposes of this research were to study 1) school administrators' instruction leadership as perceived by the teachers; 2) the school's learning organization as perceived by the teachers; 3) relationship between school administrators' instruction leadership and the school's learning organization as perceived by the teachers, in the school under the Loei Primary Educational Service Area Office 3. The sample used in this research consisted of 237 school teachers who worked in the schools under the Loei Primary Educational Service Area Office 3. Data were collected by questionnaires. Statistics used for data analysis included percentages, means, standard deviations, and Pearson Product Moment Correlation coefficient. The results of the research were as follows:

The results of the study found that

1. Academic leadership of educational institution administrators under the Loei Primary Educational Service Area Office, Area 3 as a whole is at a high level.
2. Being a learning organization of educational institutions Office affiliation Loei Primary Educational Service Area 3 according to teachers' opinions Overall, it is at a high level.
3. There is a positive relationship between the academic leadership of educational institution administrators and being a learning organization in educational institutions under the Loei Primary Educational Service Area Office, District 3.

Keywords: Instruction Leadership, Learning Organization

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากสภาวะปัจจุบัน โลกมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา และเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลก โดยปัจจัยในการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าวคือ “คุณภาพของคน” ดังนั้น การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ จึงเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่ง โดยต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวบุคคลได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนที่มีศักยภาพ วิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จริยธรรม คุณธรรม รู้จักพึ่งตนเอง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2551) องค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning organization) เป็นแนวทางการบริหารในยุคของการเปลี่ยนแปลงรูปแบบใหม่ที่ได้พัฒนาขึ้นและกำลังได้รับความนิยมในวงการทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชนเพื่อการยกระดับขององค์การให้ทันกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในปัจจุบันซึ่งสถานศึกษาเป็นองค์การที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยตรง ดังนั้น สถานศึกษาจึงควรเป็น “องค์การแห่งการเรียนรู้” (Learning Organization) มากกว่าองค์การใดๆ แนวคิดการสร้างความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ได้ขยายไปทั่วทุกมุมโลก ซึ่งผู้ที่บุกเบิกและพัฒนาแนวคิดนี้สู่สถาบันการศึกษานั้นคือ ปีเตอร์ เซงเก้ (Peter Senge) ที่ได้พัฒนาแนวคิดการบริหารสู่องค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยได้แบ่งเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ ด้านการมีรูปแบบความคิด ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ซึ่งการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นภายในสถานศึกษาถือเป็นสิ่งที่แสดงถึงความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาโดยสิ่งที่สำคัญนั้น คือ การพัฒนาทั้งในระดับตัวบุคคลและในระดับองค์การที่ไม่ควรแยกออกจากกันเพราะทั้งสองส่วนต่างช่วยสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาซึ่งกันและกัน ผู้บริหารจึงต้องเป็นทั้งนักส่งเสริม นักท้าทาย นักสร้างสรรค์และนักประสาน เพื่อความเจริญก้าวหน้าของบุคลากรและองค์การ (Ubben, G. C, 2001)

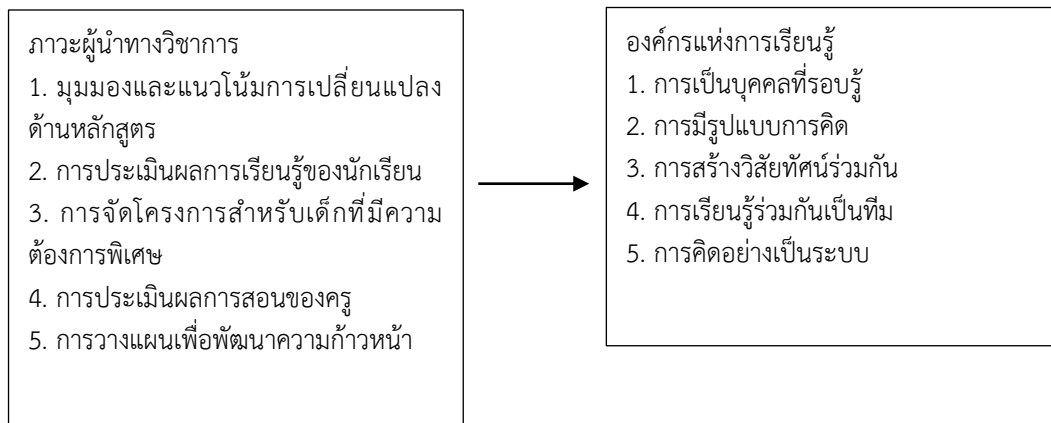
ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายด้านการศึกษาที่สำคัญของประเทศและสภาพการเปลี่ยนแปลงทั้งทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืององค์การต้องปรับตัวให้ทันกับโครงสร้างและระบบการจัดการแบบใหม่เพื่อตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเท่าทันการบริหารองค์การให้มีคุณภาพสูงในขณะที่ยังคงยึดถือการจัดการจำเป็นต้องมีระบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้กระตุ้นให้บุคลากรเรียนรู้ตลอดเวลา มีความรู้ความสามารถที่ทันต่อสถานการณ์แล้วจะมีพลังที่จะต่อสู้กับคู่แข่งได้ ดังนั้นองค์การต่างๆ รวมถึงสถานศึกษาจึงได้นำเครื่องมือบริหารจัดการ “องค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization)” มาประยุกต์ใช้ เพื่อบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลง ปลุกฝังและพัฒนาการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ขยายขีดความสามารถขององค์การ (วิโรจน์ สารัตนะ, 2545) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาถือว่ามีสำคัญต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา เพราะผู้บริหารเป็นผู้ขับเคลื่อนองค์การให้บรรลุไปสู่เป้าหมาย โดยผู้บริหารจะต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาให้บุคลากรมีแนวทางในการปฏิบัติงานได้อย่างชัดเจน การพัฒนาองค์การให้ก้าวไปสู่องค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จได้นั้นผู้บริหารจะต้องส่งเสริมให้บุคลากรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันหากผู้บริหารไม่มีทักษะในการบริหารและขาดความสามารถในการบริหารงานวิชาการก็จะค่อนข้างมีอุปสรรคในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ (วรรณา เพื่องฟู, 2558) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่จัดการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน โดยรับผิดชอบกำกับดูแลการจัดการศึกษา ใน 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอด่านซ้าย อำเภอภูเรือ อำเภอนาแห้ว จากการดำเนินงานที่ผ่านมาของโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดยังพบว่าสถานศึกษายังต้องมีการบริหารจัดการในส่วนของงานวิชาการที่ทันสมัยและสอดคล้องกับยุคปัจจุบันและควรที่จะได้รับการส่งเสริมให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 จึงเห็นความสำคัญของการมีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ จึงความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 เพื่อจะได้พัฒนาองค์การให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพผู้เรียนต่อไป จากการวิจัยในครั้งนี้จะให้ข้อมูลที่ประโยชน์ต่อผู้บริหารและบุคลากรในองค์การเพื่อนำไปพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและยังนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อองค์การอื่นๆ อีกต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3
2. เพื่อศึกษาระดับการเป็นการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์การแห่ง การเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานในการวิจัย ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 อยู่ในระดับมาก
2. การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 อยู่ในระดับมาก
3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 จำนวน 742 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607 – 610) ได้กลุ่มตัวอย่าง 248 คน

ตัวแปร

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่
 - 1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - 1.2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย
 - 1.2.1 มุมมองและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร
 - 1.2.2 การประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน

- 1.2.3 การจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- 1.2.4 การประเมินผลการสอนของครู
- 1.2.5 การวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู
2. ตัวแปรตาม การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน ประกอบด้วย
 - 2.1. การเป็นบุคคลที่รอบรู้
 - 2.2. การมีรูปแบบการคิด
 - 2.3. การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน
 - 2.4. การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม
 - 2.5. การคิดอย่างเป็นระบบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เลย เขต 3 แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบ ตรวจสอบรายการ (check list) ได้แก่ จำแนกตามเพศ ตำแหน่งวิทยฐานะ ประสบการณ์ทำงาน ขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยพัฒนามาจากแบบสอบถามของภัทธา พึ่งไพฑูรย์ (2555) และ สุกฤตา วัฒนเกษมสกุล (2562) ตามแนวคิดทฤษฎีของ เซย์ฟาร์ธ (Seyfarth) ซึ่งจำแนกออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. มุมมองต่อแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร จำนวน 7 ข้อ
2. การประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน จำนวน 8 ข้อ
3. การจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จำนวน 10 ข้อ
4. การประเมินผลการสอนของครู จำนวน 7 ข้อ
5. การวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพของครู จำนวน 8 ข้อ

ลักษณะแบบสอบถามในตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดตัวเลือกไว้ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์ให้น้ำหนักคะแนนตามแนวทางการสร้างเครื่องมือของลิคอร์ท (Likert) ดังนี้

คะแนน	มีการปฏิบัติ
5	- มากที่สุด
4	- มาก
3	- ปานกลาง
2	- น้อย
1	- น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยพัฒนามาจากแบบสอบถามของสมถวิล ศิลปะคนธรรมพ์ (2556) และ สุกฤตา วัฒนเกษมสกุล (2562) ตามแนวคิดของ Senge ประกอบด้วย วินัย 5 ประการคือ

1. การเป็นบุคคลที่รอบรู้ จำนวน 8 ข้อ
2. การมีต้นแบบทางความคิด จำนวน 7 ข้อ
3. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน จำนวน 7 ข้อ
4. การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม จำนวน 7 ข้อ
5. การคิดอย่างเป็นระบบ จำนวน 6 ข้อ

ลักษณะแบบสอบถามในตอนที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดตัวเลือกไว้ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์ให้น้ำหนักคะแนนตามแนวทางการสร้างเครื่องมือของลิคอร์ท (Likert) ดังนี้

คะแนน	มีการปฏิบัติ
5	- มากที่สุด
4	- มาก

3	-	ปานกลาง
2	-	น้อย
1	-	น้อยที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดการสร้างเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา
2. สร้างแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดการวิจัย
3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบ โครงสร้างคำถาม การใช้ภาษา และความครอบคลุมในเนื้อหาสาระ แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม
4. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่านประกอบด้วย อาจารย์มหาวิทยาลัย ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการวัดผล ประเมินผล และผู้บริหาร สถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา พิจารณาเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และการใช้ภาษาได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถามแต่ละข้อ ของแบบสอบถามอยู่ระหว่าง 0.67-1.00
5. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงการใช้ภาษาตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง
6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับครูผู้สอน จำนวน 30 คนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเลย เขต 3 ซึ่งมีใช้กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา
7. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แบบแอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับเท่ากับ .949
8. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไขข้อความบางส่วนให้กระชับชัดเจนมากขึ้น และเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์อีกครั้งก่อนนำมาจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตจากมหาวิทยาลัยปทุมธานี ไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 เพื่อแนะนำตัวและขออนุญาตเก็บข้อมูล
2. ขออนุญาตจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ไปยังผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาและขอความร่วมมือ ในการเก็บข้อมูลจากครูผู้สอน
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปส่งที่สถานศึกษา เพื่อขอความร่วมมือครูผู้สอนตอบแบบสอบถาม
4. เก็บรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอน และรับแบบสอบถามกลับด้วยตนเอง
5. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบ และนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อนำไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามและประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรม คอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานภาพ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ณ สถานศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในปัจจุบัน วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. แบบสอบถามตอนที่ 2 ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วเทียบกับเกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) ซึ่งแบ่งค่าช่วงคะแนนเป็นช่วงๆ (สุกฤตา วัฒนเกษมสกุล, 2562 น.49) โดยมีความหมายดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
4.51-5.00	มากที่สุด
3.51-4.50	มาก
2.51-3.50	ปานกลาง
1.51-2.50	น้อย
1.00-1.50	น้อยที่สุด

3. แบบสอบถามตอนที่ 3 การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วเทียบกับเกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) ซึ่งแบ่งค่าช่วงคะแนนเป็นช่วงๆ โดยมีความหมาย ดังนี้ (สุกฤตา วัฒนเกษมสกุล, 2562 น.49)

ค่าเฉลี่ย	ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
4.51-5.00	มากที่สุด
3.51-4.50	มาก
2.51-3.50	ปานกลาง
1.51-2.50	น้อย
1.00-1.50	น้อยที่สุด

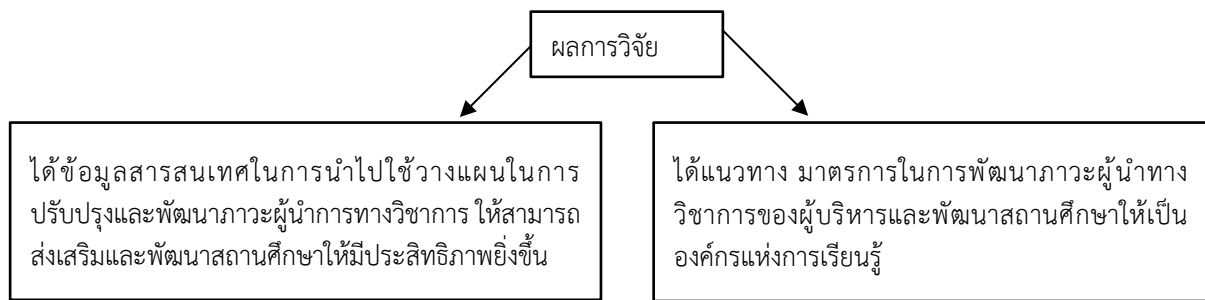
4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) สำหรับหลักเกณฑ์ความหมายของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) (สุกฤตา วัฒนเกษมสกุล, 2562 น.50) มีดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่า +1 ถึง -1 โดยมีเกณฑ์กว้างๆดังนี้

- ค่า r อยู่ในช่วง 0.81-1.00 หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
- ค่า r อยู่ในช่วง 0.61-0.80 หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง
- ค่า r อยู่ในช่วง 0.41-0.60 หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
- ค่า r อยู่ในช่วง 0.21-0.40 หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ
- ค่า r มีค่าไม่เกิน 0.20 หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่า 0 ถือว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันหากค่า r มีค่าเป็น บวก (+) หมายถึง ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันทางบวก เนื่องจากคะแนน 2 ชุด มีการแปรผันร่วมกันในทิศทางเดียวกันหากค่า r มีค่าเป็น ลบ (-) หมายถึง ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันทางลบ เนื่องจากคะแนน 2 ชุด มีการแปรผันร่วมกันในทิศทางตรงข้ามกัน

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการบริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลยเขต 3 ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ในภาพรวม

ภาวะผู้นำทางวิชาการ	การปฏิบัติ(n=248)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านมุมมองและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร	3.97	0.82	มาก
2. ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน	4.08	0.86	มาก
3. ด้านการจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	3.82	0.88	มาก
4. ด้านการประเมินผลการสอนของครู	4.07	0.89	มาก
5. ด้านการวางแผนเพื่อการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ	3.98	0.90	มาก
รวม	3.98	0.87	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลยเขต 3 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$, S.D.=0.87) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการในระดับมากทุกด้าน โดยมีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ($\bar{X} = 4.08$, S.D.=0.86) รองลงมาคือด้านการประเมินผลการสอนของครู ($\bar{X} = 4.07$, S.D.=0.89) และด้านการวางแผนเพื่อการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ ($\bar{X} = 3.98$, S.D.=0.90) และมีภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านการจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ($\bar{X} = 3.82$, S.D.=0.88)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการที่องค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลยเขต 3

ตารางที่ 2 องค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ในภาพรวม

ภาวะผู้นำทางวิชาการ	การปฏิบัติ(n=248)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การเป็นบุคคลที่รอบรู้	4.13	0.91	มาก
2. การมีต้นแบบทางความคิด	3.96	0.89	มาก
3. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน	3.95	0.81	มาก
4. การเรียนรู้เป็นทีม	4.13	0.89	มาก
5. การคิดอย่างเป็นระบบ	4.01	0.91	มาก
รวม	4.03	0.88	มาก

จากตาราง 2 พบว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.03$, S.D.=0.88) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ การเรียนรู้เป็นทีม ($\bar{X}=4.13$, S.D.=0.89) การเป็นบุคคลที่รอบรู้ ($\bar{X}=4.13$, S.D.=0.91) การคิดอย่างเป็นระบบ ($\bar{X}=4.01$, S.D.=0.91) การมีต้นแบบทางความคิด ($\bar{X}=3.96$, S.D.=0.89) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ($\bar{X}=3.95$, S.D.=0.81) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็น องค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา	การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้					ภาพ รวม (y)
	ด้านการ เป็นบุคคล ที่รอบรู้	ด้านการมี ต้นแบบทาง ความคิด	ด้านการมี วิสัยทัศน์ ร่วมกัน	ด้านการ เรียนรู้ เป็นทีม	ด้านการ คิดอย่าง เป็นระบบ	
	(y1)	(y2)	(y3)	(y4)	(y5)	
1. ด้านมุมมองและแนวโน้ม การเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร (x1)	0.885** (.000)	0.832** (.000)	0.800** (.000)	0.764** (.000)	0.844** (.000)	0.955** (.000)
2. ด้านการประเมินผลการ เรียนรู้ของนักเรียน(x2)	0.780** (.000)	0.784** (.000)	0.588** (.000)	0.668** (.000)	0.776** (.000)	0.917** (.000)
3. ด้านการจัดโครงการสำหรับ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ(x3)	0.633** (.000)	0.563** (.000)	0.603** (.000)	0.549** (.000)	0.628** (.000)	0.917** (.000)
4. ด้านการประเมินผลการ สอนของครู(x4)	0.842** (.000)	0.861** (.000)	0.752** (.000)	0.746** (.000)	0.815** (.000)	0.915** (.000)
5. ด้านการวางแผนเพื่อการ พัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ (x5)	0.842** (.000)	0.802** (.000)	0.862** (.000)	0.752** (.000)	0.842** (.000)	0.936** (.000)
ภาพรวม (x)	0.939**	0.879**	0.789**	0.924**	0.900**	0.909**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 มีความสัมพันธ์กันทางบวก โดยภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ($r_{xy}=.909$) ซึ่งเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นรายด้านกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ในภาพรวม พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านมุมมองต่อแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพของครู ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ด้านการจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ด้านการประเมินผลการสอนของครู และ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 ($r_{x1y}=.955$) ($r_{x5y}=.936$) ($r_{x2y}=.917$) ($r_{x3y}=.917$) และ ($r_{x4y}=.915$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 เป็นรายคู่พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านมุมมองและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ที่อยู่ในระดับสูงสุด ($r_{x1y1}=.885$) รองลงมาได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการวางแผนเพื่อการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษา ประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน($rx5y3=.862$) และภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการประเมินผลการสอนของครูกับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านการมีต้นแบบทางความคิด($rx4y2=.861$) ส่วนคู่ที่มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำสุด คือ ภาวะผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลอย เขต 3 ด้านการเรียนรู้เป็นทีม($rx3y4=.549$) และภาวะผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ กับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลอย เขต 3 ด้านการมีต้นแบบทางความคิด($rx3y2=.563$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลอย เขต 3 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ได้ให้ความสำคัญกับการปฏิรูปการศึกษา (2558-2564) สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้วางนโยบาย โดยได้มีการกำหนดเป้าหมายให้ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยได้ออกแบบและกำหนดหลักสูตรการพัฒนาก่อนแต่งตั้งผู้อำนวยการสถานศึกษาและมุ่งเน้นการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มี ภาวะผู้นำทางวิชาการ อีกทั้งสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้มีการปรับหลักเกณฑ์และวิธีการ ประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งได้ทำการศึกษาและ ระดมความคิดเห็นจากนักวิชาการ มีผลการวิจัยเป็นฐานในการดำเนินการ รวมถึงได้มีการรับฟังความคิดเห็นจาก ทุกภาคส่วน ซึ่ง จะเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ทำให้ผู้บริหาร สถานศึกษาได้พัฒนาตนเองให้มีศักยภาพ สูงขึ้นตามระดับวิทยฐานะ มีภาวะผู้นำในการบริหารวิชาการ ส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนคุณภาพครู คุณภาพผู้เรียน และคุณภาพ การศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลอย เขต 3 ได้มีการ กำหนด ยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับและพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์คุณภาพของสถานศึกษา ผู้บริหาร และครู ให้เข้าสู่ มาตรฐานสากลและเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งได้มีการพัฒนาคุณภาพผู้บริหารเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐาน และ เพิ่มพูนประสิทธิภาพสู่ความเป็นเลิศเพื่อสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้วางนโยบายไว้ อีกทั้งคือในปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ซึ่งมีประสบการณ์การทำงานที่หลากหลายจึงสามารถนำความรู้ ประสบการณ์ กล ยุทธ์และเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ในการพัฒนาส่งเสริมและสนับสนุนงานด้านต่างๆ มีภาวะผู้นำทางวิชาการที่จะคอยส่งเสริมและ สนับสนุนครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา โดยผู้บริหาร สถานศึกษาได้มีการเข้าสังเกตการสอนของครูอยู่เสมอ ใน ขณะเดียวกันได้ชี้ให้เห็นถึงจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาในการสอนของครูหลังสังเกตการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาให้การสนับสนุน ครูในการสอนและรับฟังปัญหาในการสอนของครู จัดให้ครูได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ ซึ่งกันและกัน ส่งเสริมให้ครูมีความกล้าแสดงออกทางการพูด และการแสดงความคิดเห็น รวมถึงการ ได้นำเสนอแหล่งข้อมูลที่ทันสมัย และเป็น ประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนให้แก่ครู แนะนำ ทางเลือกในการจัดการเรียนการสอนอย่างหลากหลายให้แก่ครู ให้การ สนับสนุนในการเผยแพร่ผลงาน ทางวิชาการ บทความเอกสารหรือหนังสือที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ประพฤติปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ครู จูงใจครูเพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่มี ประสิทธิภาพ อีกทั้งได้มีการจัดสรร วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอนของครู และ เสริมสร้างกำลังใจให้ครูตระหนักและเห็นคุณค่าของผลงาน มีการ มอบรางวัลให้แก่ครูที่ดำเนินงานได้ สำเร็จตามเป้าหมาย อีกประการที่สำคัญคือผู้บริหารสถานศึกษาได้ให้การสนับสนุนให้เกิดการ พัฒนา ทางวิชาชีพสำหรับครู โดยจัดให้มีการสำรวจความต้องการของครูในการพัฒนาตนเอง ส่งเสริมให้ครู เข้ารับการฝึกอบรม การสัมมนา เพื่อพัฒนาความรู้ในด้านการจัดการเรียนการสอน หรือเชิงวิทยากร มาให้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิควิธีการสอนแก่ครู อย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูนำ ทักษะที่ได้จากการอบรมและศึกษาดูงานมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการได้ส่งเสริมให้ครู มีการพัฒนาความรู้ด้วยการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น จัดให้มีการฝึกอบรมการใช้สื่อและเทคโนโลยี ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอน ผลักดันให้ครูมีความคิดสร้างสรรค์และมีแรงจูงใจในการจัดการ เรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูมี การทำงานเป็นทีม สนับสนุนให้เกิดการแบ่งปันระหว่างเพื่อนครู ส่งเสริม ให้เกิดบรรยากาศด้านความสัมพันธ์ที่ดีในคณะครู จัดให้ ครูเป็นโค้ชในการสังเกตการสอนในชั้นเรียนส่งเสริมให้มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สนับสนุนให้มีการใช้วิธีการที่หลากหลาย และมีความ ยืดหยุ่นในการจัดการเรียนการสอน สนับสนุนให้ครูประยุกต์ใช้องค์ความรู้ที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญด้านการ สอนมาใช้ในการ พัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเอง และจัดให้ครูมีการเผยแพร่ข้อมูลความรู้ รวมทั้งผลการวิจัยใหม่ เพื่อให้บรรลุผลตาม เป้าหมายที่ทางสถานศึกษาได้กำหนดไว้อย่างมี ประสิทธิภาพ และเป็นที่ยอมรับของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จากที่กล่าวมาข้างต้น จึงทำ ให้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลอย เขต 3 โดยภาพรวม อยู่ใน ระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมถวิล ศิลปะคนธรรม (2557 : 177) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สพพ.สมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุกฤตา วัฒนเกษมสกุล (2562) เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ซึ่งพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 มีภาวะผู้นำทางวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 มีความสัมพันธ์กันทางบวก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนา สถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อสร้างประสิทธิภาพการทำงานให้สูงสุดให้แก่องค์กร โดยเฉพาสถานศึกษาที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของเทคโนโลยีการแข่งขันทั่วโลก การปรับเปลี่ยนกฎระเบียบใหม่ๆ ความผันผวนทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนแนวโน้มสู่ ความเป็นสังคมยุคบริการและข้อมูลสารสนเทศยิ่งขึ้น พลัณณ์ต้นเช่นนี้ทำให้องค์กรทุกประเทศได้รับผลกระทบเชื่อมโยงกันเป็นลูกโซ่ จนต้องลงสู่สนามแข่งขันอันเป็นผลให้ต้องปรับเปลี่ยนเป็นองค์กรที่มี ความคล่องตัว ปรับตัวได้ดี มีความพร้อมที่จะเรียนรู้ และเต็มไปด้วยการสร้างสรรค์ (กรมวิชาการ, 2544 : 5) ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พรทิพา วันตา (2553 : 73) ได้ศึกษาองค์การแห่งการเรียนรู้ของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตมิบรี กรุงเทพมหานคร ที่พบว่า องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตมิบรี กรุงเทพมหานคร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อีรพงษ์ วงษ์หนองหอย (2552) ได้ศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่าการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวมมีสภาพการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษณ์ น้อยแก้ว (2566) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีหลักกัลยาณมิตรธรรมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีหลักกัลยาณมิตรธรรมของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านมุมมองและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตรอยู่ในระดับต่ำกว่าด้านอื่นๆ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา ควรจัดให้มีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มุ่งส่งเสริมและกระตุ้นการปฏิบัติงานด้านการสอน หรือการออกแบบ นวัตกรรมทางด้านเนื้อหาและวิธีสอน ร่วมกันจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นกับชุมชน

2. จากการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านการประเมินผลการเรียน ผู้บริหารควรกำหนดนโยบาย เวลาในการวัดผลประเมินผลที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนได้เตรียมพร้อมและเห็นความสำคัญของการวัดและประเมินผลการเรียน และเพื่อให้องค์กรทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. จากการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานเพื่อสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานมากขึ้น เช่น ปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงาน ดูแลใส่ใจสุขภาพจิตของผู้ปฏิบัติงาน กล่าวคำชมเชยเมื่อมีโอกาส ซึ่งจะช่วยส่งเสริมความรู้สึกของการเป็น “ครอบครัว” ได้ ซึ่งประสิทธิภาพที่แท้จริงคือการมีส่วนร่วมมากขึ้นของครู ควรให้ความสำคัญกับ การทำงานร่วมกัน ไม่ใช่แค่การทำงานหนักเท่านั้น แต่ยักรวมถึงการทำงานที่มีคุณภาพเพราะองค์กรจะผลักดันซึ่งกันและกันให้ทำงานได้ดีที่สุด

4. จากการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านการประเมินผลการสอนของครู ผู้บริหารสถานศึกษาควรทราบสภาพปัญหาของครูผู้สอนและนำมาไตร่ตรองหาเหตุผล เพื่อเสริมสร้างความสำเร็จในการจัดกระบวนการเรียนการสอน เช่น การอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็น อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน และสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เสริมสร้างกำลังใจให้ครูผู้สอนเสมอๆ

5. จากการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพของครู ผู้บริหารสถานศึกษา ควรศึกษาสภาพปัญหา ความจำเป็น และความต้องการในการพัฒนาครู ตามสภาพจริง เพื่อให้เข้าใจถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และช่วยแก้ไขได้ตรงจุด ทำให้องค์กรทำงานได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาอื่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาการศึกษาในพื้นที่นั้นๆต่อไป
2. ควรมีการศึกษาวิจัย เชิงคุณภาพเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา เพื่อให้ได้องค์ความรู้เชิงลึกมาเปรียบเทียบกับงานวิจัยในเชิงปริมาณหรือเป็นการสนับสนุน
3. ควรมีการศึกษาเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบอื่นๆ ถึงปัจจัยที่มีผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณ์ น้อยแก้ว. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีหลัก
กัลยาณมิตรธรรมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1.
ปริญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพ
พรรณี.
- กิตติธัช แจ่มสว่าง. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ใน โรงเรียนมาตรฐานสากล
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
เทคโนโลยีการ บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- จักรกฤษ วงษ์ชาลี. (2551). การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาดุรธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุดรธานี, อุดรธานี. พรทิพา วันตา (2553, น.73)
- จุฑามาศ อินนามเพ็ง .(2557). " ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอนที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ของ
โรงเรียน สังกัดสพม.นครพนม เขต 2." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร,
- ไชยา กรมแสง. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการประกัน คุณภาพการศึกษาของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสระแก้ว เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์, ฉะเชิงเทรา.
- ธีรพงษ์ วงษ์หนองหอย. (2552). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของ โรงเรียนขนาดเล็กสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5. การศึกษา มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
ขอนแก่น.
- ประภาวัลย์ สิงห์วิวัฒน์. (2556). แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ใน สถานศึกษาช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏ
บุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- ปัญญา วิริยะศึกษา. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์, ฉะเชิงเทรา.
- พนานันท์ โกสินานนท์. (2551). แนวทางการพัฒนาวิทยาลัยราชพฤกษ์สู่องค์กรแห่งการเรียนรู้. มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์.
- ภัทรา พึ่งไพฑูรย์. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับ ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์มาจากหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการ
บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์. ฉะเชิงเทรา.
- วรรณา เฟื่องฟู. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการ เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- วิโรจน์ สารรัตตะ. (2544). โรงเรียนองค์กรแห่งการเรียนรู้กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร:
ทิพย์วิสุทธิ์.
- ศรีบุญญา เวชโชโย. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างองค์การแห่งการเรียนรู้กับการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนนารานูบาล สังกัด
สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ชลบุรี เขต 1. การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัย บูรพา, ชลบุรี.
- สมถวิล ศิลปคนธรรพ์. (2556). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่ง การเรียนรู้ในสถานศึกษาชั้น

- พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- สุกฤตา วัฒนเกษมสกุล. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กร แห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3. สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของ การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
- อรัญ ร่วมสุข.(2558). การส่งเสริมองค์กรแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3. ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการ บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, กาญจนบุรี.
- Krejcie, R.V., and D.W. Morgan. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities." Educational and Psychological Measurement 30, no. 3 : 607-10.
- Senge, Peter M. (1990). The Fifth Discipline: The Art and Practice of Learning Organization. New York: Doubleday Currency,.
- Seyfarth J. (1999) The Principal: New Leadership for New Challenges. New Jersey: PrenticeHall,.
- Ubben, Larry W., Gerald C., and Hughes. (1987). The Principal: Creative Leadership for Effective Schools. Boston: Bacon.